

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

	Magyarországon	Vidéken
Egész évre	18 korona	20 korona
Fél évre	9 " "	10 " "
Negyed évre	6 " "	7 " "
Egy hónapra	2 " "	2 " "

A szerkesztésért felelős
K u t a s i I m r e
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fe

A megsértett tanszabadság.

Debreczen május 2.

Az „Adria“ vitát nem sokára befejezik, e helyett újra megkezdődtek az egyetemen a botrányok. A szabad kutatásnak szentelt csarnokokban kihágások történtek, melyek befolyása közben komoly sértülések fordultak elő. Az elkeseredett tusa szerzői itt is, amott is ugyanazok: csak arra kell visszaemlékeznünk, hogy az ismeretes „kereszttyű“ első stádiumában a néppárt egyik tagja nyíltan kijelentette már a parlamentben, hogy a nyugalom az egyetemen remélhetőleg nem fog addig visszatérni míg a fegyelem derék megvetői nem győztek. Az a persze csak burkoltan kifejezett biztatás megérlette mérges gyümölcsseit, a remény kezd gyalázatos módon megvalósulni. Találkoztak az egyetemre való érettség bizonyítványával megáldott ifjak, kik anynyira vakmerők hogy nem szégyenlik, hogy az egyik professzor tanításait, kinek hallgató közé nem is tartoznak, tudományos kisebbségüké mi voltuk bírói széke elé idézik és erőszakkal meg akarják akadályozni, hogy ennek a professzornak igazi buzgó tanítványai kifejezést adhassanak tanáruk iránti nagyrabecsülésüknek.

Mindenki nevétségesnek fogja találni, ha valamely műhelyben az inas akarja a mestert felülvizsgálni; a szellem műhely-

ben pedig, az egyetemen, a lármás sárgacsőrűség, mely még peczkesen berzenkedik a szokatlan tudományos etetés ellen, akarja a tanulás szabadságát, mely sajnosan többnyire csak közvetlen a vizsgálatok előtt állít be, akarja a tanszabadságot elnyomni.

De ez már nem nevétséges, hanem a legmagasabb fokon veszedelmes, mert a nemzet szellemi életének legdrágább javát, a tudománys gondolkodás szabadságát, a haladást fenyegeti szétrombolással. Ha ezt a birtokunkat elveszik, vagy éppen elorozzák tőlünk, akkor Magyarország a történelem folyamán a proskribált nemzetek listájára kerül, akkor elvesztettük kulturális, és ezzel politikai létjogosultságunkat. Csak néhány nappal ezelőtt hirdette hatalmas szavakkal a német császár, hogy mily fontos fossága van az egyetemnek az államra nézve és még a legmerekvebb reakcióban vonagló Oroszország -s visszahelyezte legújában teljes jogába a tanítás szabadságát: minket pedig ugyanaz a hatalom, mely Belgiumban és Franciaországban, sőt már Portugáliában és Spanyolországban is a csőd előtt áll és még csak Ausztriában meri hetyképpen fölemelni sötét fejét minket a klerikális reakció meg akar fosztani a tanítás szabadságától a művelt világ csufjává akar tenni bennünket.

Nem, ennek nem szabad megtörténni; ez nem fog sikerülni. Persze javukra kell

számítani ezeknek a pelyhedző bajszu csemetéknek, hogy nem képesek belátni büns cselekedetük horderejét. Ha ők a saját szellemi képességüket még tanítóikkal szemben tulbecsülik, akkor nem szabad őket ugyanazzal a nevétséges mértékkel mérni, jól lehet másrészt a rossz tapasztalatokból le kell vonni a helyes következtetéseket, melyek szerint a tévutra vezetősségnek ilyen intenzitása mellett az enyhesség nem alkalmas a bünbánatra kész megtérés elősegítésére. Végre tehát erősen az ujásra kell koppintani a botrányhajhászásnak. Az engedékenységet itt mint kitűnt, bátorításnak veszik.

És mivel a legdrágább nemzeti kincs ellen intézik a támadást, egy pillanatig sem szabad késlekedni a leghatározottabb visszautasítással.

A trafikosok vasárnapi munkaszünete.

Debreczen, máj. 2.

Angliában már 1680-ban rendezték a vasárnapi munkaszünet kérdését, nálunk csak 1891-ben. De a mig Angliában vasárnap a mulatóhelyek és vendéglők is csukva vannak, nálunk lassan-lassan mind többet alkudnak le a vasárnapi munkaszünet elvéből.

Legjelemezőbb e téren azonban az, hogy

III.

A karabélyok durranása között indultak el a tevék.

Ugráltak, szökdécseltek, aztán kinyújtózva adták magukat a futásnak s repültek, mintha fakószínű gyapjúpelyheket kapna fel a szél.

Szintelenek, mint a homok, csakhamar összevegyültek a szintelen talajjal.

Yasi Huszán burnuszába burkolva, — már a csapat élén ügetett a nyitott sátor felé.

A fiatal leányok föllebbentették a fátyolukat.

— A teve mint a villám futott végig előttük.

De Yasi a gyorsaság dacára egy káprázató szépségű nyakat pillantott meg és rajta három kis piczi piros pontot: egy korall nyakeket, melynek mindkét oldaláról egy kisebb korall függött.

A homokbuczkák jönnek s eltűnnek a teve gyors lábai alatt.

Yasi nem lát semmit, szíve megtelt határtalan szerelemmel s folyton csak azt a három piros korall gyöngyöt látja maga előtt.

Megfeledkezett a futásról, nem törődött a tevével, melyen ült.

A többiek már régen utólérték s elhagyták őt.

Nem bánja, sőt majdnem örül neki: szeretne visszafordulni, hogy ismét a nyitott sátor elé lépjen.

Végre a célhoz ért. Nem hallja a futók zajongását, nem hallja Hasszán szemrehányásait.

Egykedvűen engedi, hogy megfosszák

Tàrcza.

Yemen rózsája.

Irta: Myrlam Harry.

I.

A törzsek összegyűltek a tevék futtatására.

A sátrakat a dombosabb talajon állították fel s a lapályt átengedték a futtatónak. Ezek mind gazdak ifjak voltak. kiknek atyái egész nyájakkal birtak s legalább is két szép dromedárnak voltak tulajdonosai.

Cak Yasi, Ahor fia, nem birt semmi vel sem, még csak egy fekete tevével sem: atyja tömlőket készített s a lándzsákat köszörülte.

De Yasi, dacára annak, hogy szegény volt, jobban értett a teve futtatásához, mint a törzsfőnökök fiai bármelyike s azonkívül nagyon ügyesen tudott verseket rögtönözni; ha rongyos burnuszába burkolva elhaladt a patak mellett, az asszonyok szívesen néztek utána s nem egynek ampfójából kicsordult a víz.

S dacára ennek, néhány nap óta költői ihletisége elnémult, nem mutatkozott a kut körül.

Végig nyult a homokban, nagy szeméit tétován meresztve a légürbe megalázva. Töprekedve a fölött, hogy nem vehet részt a futtatásban.

A sikság közepén emelkedő nyílt sátorra is gondolt, melyben, a szokáshoz hi-

ven, a rituálisan elfátyolozott leányzók gyűltek össze.

S valahányszor egy teve fut el előttük, gyorsan fellebbentik fátyolukat s a fiatal legények, tüzes szemek, — észbontó sötét fürtök, káprázató vállak s meztelen karokban gyönyörködhetnének egy szempillantásra, magukkal vive e mámorító látvány emlékeit.

S Yasi kétségbeesetten turta fejét a homokba s elátkozta szegénységét.

A napsugártól káprázó talajon hirtelen egy árnyék ütődött vissza.

A fiatalember felemelte a fejét s Hasszán látta maga mellett a földre kuporodva.

Ez egy gazdag fiu volt, kit éppen nem kedvelt.

Szótlatlan néztek egymásra; mindketten kerülték egymást megszólítani. Végre is Hasszán törte meg a csendet.

— Hallgass reám. Futtatnom kellene, de a tevék gyors futása szédülésbe ejt; pedig Juszuf leánya, ó, a kit Yemen Rózsájának hívnak, csak azon esetre fogad el férjéül, ha én leszek a győztes.

Azután ismét hallgatott. — Yasi, hogy eltakarja keze remegését, mélyen belefurta őket a homokba.

A másik újra megszólalt:

— Ha helyettem akarsz futtatni s ha el sőnek érsz célhoz, neked ajándékozom a kardomat, a köpenyeimet s a fehér nőtény tehenemet.

— Jól van, én megteszem! — mondá Yasi.

De elszomorodott, mert Juszuf leányára gondolt.

miképp rendezte az állam a szegény trafikosok vasárnapját, elrendelvé, hogy az ő üzletük vasárnap egész nap nyitva tartandó.

Magyarországon, az 1899-iki statisztikai kimutatás szerint 53,228 volt a dohánykiskereskedők száma.

Ez az óriási embertömeg megérdemli, hogy sokat panaszkodjon sérelmükkel egy keveset foglalkozzunk.

Mináenekelőtt a kérdés jogi oldalához szóljunk néhány szót.

Maga a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény az állami egyedáruságokra és az azokkal összekötött vállalatokra nézve a vasárnapi munkaszünet kérdését nem rendezi, hanem a pénzügyminiszterre ruházza azt a jogot, hogy eziránt rendeleti úton intézkedjen. A pénzügyminiszter élt is e jogával, mikor elrendelte, hogy a trafikosoknak vasárnap egész nap nyitva kell tartani a boltjukat.

A dohányárusításra vonatkozó pénzügyi szabályok a dohányárusokat az állam ideiglenes bizományosainak nevezi, már pedig kétségre vonjuk, — hogy az államnak mint monopolistának megbízói minőségében több joga volna bizományosaival szemben, mint más megbízóknak.

Van idő mikor az állam önálló kereskedőknek is elismeri a dohányárusokat és ez az adófizetés ideje. Ilyenkor azt, mint jutalékképpen egyik kezével ad, feliben visszaveszi másik kezével harmad osztályú kereseti adó címén. Mikor azonban a vasárnapi munkaszünetről van szó, — akkor az állam mint vállalkozó, mint magánszemély visszaél közjogi hatalmával. Sem önálló kereskedőknek, sem bizományosnak, de még csak alkalmazottaknak sem ismeri el a trafikosokat, mert még annyi kedvezményt sem hágy né-

kik, mint amennyi az alkalmazottaknak, a munkásoknak jár.

Azt mondja ugyanis a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény 5. §-a, hogy a pénzügyminiszter a dohányárusokat illetőleg a vasárnapi munkaszünet iránt a törvény 3 és 4 §-aiban foglalt elvek alapján intézkedik. A törvény 3., illetve 4. §-a pedig nem azt mondja, hogy azon iparnemekenél, melyeknél a folytonos üzemben tartást a közönség igényei feltétlenül követelik, a munka ugyan vasárnap is végezhető lesz, köteles azonban az iparüző a munkások olyatén felváltásáról gondoskodni, — hogy a munkások legalább minden hóban egy teljes, vagy minden két hétben egy fél vasárnapon munkaszünetet élvezzenek.

Amikor pedig az állam ezt a havonkénti egy napi szünetet sem engedi élvezni a trafikosoknak, hanem rájuk parancsol, hogy folyton-folyvást dolgozzanak, akkor az annyit tesz, hogy az állam még csak nem is alkalmazottaknak, hanem valóságos rabszolgáknak tekinti őket.

Amde hagyjuk a jogi fejtegetéseket és vizsgáljuk, hogy mennyiben felel meg e rendelet az emberiesség követelményeinek.

Azt mondja a pénzügyminiszter annak idején kibocsátott rendeletében, hogy a fogyasztó közönség érdeke a trafikok folytonos nyitva tartását követeli.

Amde más cikket is keres a közönség vasárnap, nemcsak dohányt, mégis hozzá szokott ahoz, hogy azt előző nap, vagy vasárnap délelőtt szerezzék be. A borbélynak vasárnap van a legtöbb dolga, — mégis becsukni tartozik műhelyét vasárnap délután. A vendéglős pedig, kire a közönségnek legalább is van akkora szüksége vasárnap, mint a trafikosra, csak azért tart nyitva vasárnap mert neki szabad ellenben a trafikos azért tart nyitva, mert neki — muszáj.

Nem vitatva azt, hogy a kincstár érdekei veszélyeztetve vannak-e vagy sem, kérjük, hogy illik-e az államnak önzőbbnek lennie, mint a szegény trafikosoknak, kik a vasárnapi munkaszünet kedvéért szíves örömmel lemondanak a kevés jövedelméről?

Naponta reggel 7 órától est 7 óráig kell a trafikosnak a pénzügyi szabályok szerint a közönséget kiszolgálnia, kora reggeltől késő estig kell a közönség ezer zaklatása közt keservesen keresnie kenyerét, s ebben a rabszolgai munkában nincsen pihenő, nincsen felváltás, örökös a rabság.

Azt mondják, hogy a nagy árusok azok kik a vasárnapi munkaszünet behozatala ellen mindenképp ágaskodnak, mert féltik a jövedelmüket.

Valjon azonban 53,228 kiskereskedő követeleése nem nyom e annyit a latban, mint 397 nagyárusé, kik a nagybani árusítást hétköznap lebonyolítván, vasárnap másokra hagyatják üzletüket?

Ha már teljes vasárnapi munkaszünettel az állam a dohányárusokat meg nem ajándékozta, miként ez külföldön divat, (hol nem ismernek állami dohányegyedáruságot), ha már egyáltalában kötelező módon akarja a miniszter rendezni a dohányárusok vasárnapi munkaszünetét, rendelje el, hogy üzleteiket vasárnaponként felváltva tarthassák nyitva, s gondoskodják a pénzügyi bizottság a felváltási rend megállapításáról.

Ez a legkevesebb ami teljesíthető.

R. V.

A siketnéma tanu.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, máj. 2.

Két ismeretlen ember állított be a mi-nap a Kertész-utcában Winkler Salamonnhoz, a ki huzcolkodni készült.

Nagy, beesett szemei s arcza, ránczokba szedett homloka, egy kalandokkal telt életre vallottak, gazdag arannyal átszórt szövöttek fedték a testét, mely a fiatal házastól előszeretettel használt illatszerektől áradzott.

Harcias léptekkel ment be a főnök sátorába.

— Megismered e Yasit — kérde Juszuf-tól — Thor fiát, kit egykor kigunyoltál szegénysége s szerelme miatt?

S visszafordulva gyorsan fetemelte a függőnyt, mely utána visszaesett s büszke kézmozdulattal mutatott a karavánra.

— Nézz oda, — mondá — azok az én tevéim, kanczáim, melyek ott gonyvednek a kincsek alatt. Hol van a leányod?

— Meghalt.

A függöny kisiklott Yasi kezéből, ki a sátor fájához támaszkodott. Oly erővel dűlt neki, hogy az egész sátor megingott bele.

— Aztán maga körül csavarta a köpenyét.

— Jöjj, mutasd meg a sirját.

A két férfi elhagyta a sátor, Lassan szótlanul lépkedtek egyik a másik után.

— Szótlanul haladtak át a tevék során, melyek lekuporodva, hógve várták, hogy a hajcsárok megszabadítsák őket terhüktől.

Juszuf irigy szemmel nézte a kincseket, szíve keservesen összeszerült e látványra.

Valahány állat mellett elhaladt, Yasi-nak eszébe jutott egy-egy veszély, melynek hiába tette ki magát, minden ajándék láttára egy-egy remény halt meg a szívében s könnyei végig peregtek ünneplő ruháin.

Egy kis homokbuczkára értek, a melyen egy domb emelkedett.

öt a fegyveresek a köpenytől s a tevéktől, el feledve, hány álmatlan éjelt töltött e kincsek utáni sóvárgásban.

Aztán neki veti magát az égető napsugártól káprázó síkságnak s fut, nem törődve a forró homokkal.

Elvesztette aczélfját s kováját, öve fel nyílt, a fátyol lecsuszik fejeiről, de azért csak szalad. Juszuf sátra előtt megállapodik. li-hegve, porosan.

— Feleségül kérem leányodat, Quarda — al—Yamanát (Yemen rózsáját.)

— Quarda—al—Yamanát? . . . Talán megörültél, látva, hogy a te korodbeli társaid miként futtattak? Talán a Nefboud délibábjai kápráztatják szemeidet? Avagy talán a homokbuczkák virágainak illata kábította el agyodat, oh fiatal szerelmes?

— Mit kívánsz érte?

— Mit kívánok? Magadnak józan észet, magamnak pedig tevéket.

— Megkapod őket.

S Yasi, a dühtől dobogó szívvel, rohant ki a sátorból.

A fiatal lányok között találta meg Quardát.

— Óh te, a ki virulsz, mint a tengerpart a harmat alatt, beszélni akarok veled, kövess a forráshoz.

S a leány követte őt.

— Láttalak. Hasszán helyett futottam . . .

— En is láttalak.

— Ugy haladtam el melletted a tevémen, mint egy szomjuhozó utas a sivatagban. — Te voltál a fa a két nedvdus gyümölcsével, melyből az életet isszák.

— Láttalak elhaladni.

— Ugy haladtam el melletted a tevémen, mint a hajós sajkájában. Te voltál az átlátszó koráll szirt a tenger fenekén. — E két piros ponton zátonyra jutott a szívem.

— Láttalak elhaladni.

— Atyád kigunyolt szegénységem miatt; gazdag leszek. Elmegyek; visszajövök, ha lesznek tevéim az ő számára s ékszerek számodra . . .

— Megvársz?

— Megvárlok.

— Hajnalom ragyogó virágszála, adj in-nom rózsás tenyeredből.

A leány a forráshoz hajolt s oda nyujtotta neki a tenyerét.

Yasi egy kortyot ivott, aztán mondá:

— A többit idd meg te.

Quarda a szájához emelte kezét, de egy csepp viz lefolyt összeszorított ujjai között s lassan eltűnt kivágott ruhájában.

Yasi nézte, mint tűnik el a vízcsepp aztán szerelem ittasan könyörgé:

— Kérlek, oh kérlek, mutasd meg nekem a kis koráll gyöngyöt, mely a nyakadon függ s elvesz tested bájában.

S a leány kihuzta kebeiéből a koráll nyaklánczot, Yasi ajkaihoz szoritotta a testének ízét vélte érezni. Aztán teljesen megzavarodva, elrémülve határtalan szerelmétől megfordult s elfutott.

II.

Egy holdvilágos este, mikor a homokszemek gyémántokként ragyogtak a harmatban — néhány évvel Yasi elmeretele után — egy nomád fejedelem nagy karavántól kísérvé érkezett a táborba.

— Fuvarosok vagyunk, — mondotta az egyik — mi majd elköltöztetjük.

Winkler örült az ajánlatnak s megmutogatta, hogy mi mindent kell elszámlítani.

— A padláson nincs semmi? — tudakolták a fuvarosok.

— Két nagy koffer; jöjjenek, nézzék meg — S felvezette őket a padlásra, aztán megalkudott velük.

— Tessék, adunk egy forint előleget — ajánkozott a két ember, hogy mindenben megnyugtassák Winklert. Lemenőben pedig beszóltak a viczeházmesterhez:

— Ráér maga holnap? Egy koffert kellene lehozni a padlásról, majd segít nekünk — s azzal eltávoztak.

Másnap a lépcsőházban találkozott velük a viczeházmester.

— No, viszik már a koffert?

— Visszük, elbirjuk magunk is — hangzott a felelet s azzal mentek. A vicze házmester szemrehányólag panaszkolta később Winklernek, hogy mért nem vele vitette a holmit.

— Mitéle holmi? — ijedezett Winkler, a mire kiderült, hogy nagyon ügyes szélhámosok csapták be mind a kettőjüket.

Jelentették is hamarosan a rendőrségen, a hol nyomára jöttek, hogy Bukler Imre, egy siketnéma ember tud a dologról valamit. A rendőrtiszt jelképes beszéddel fogta vallatni, de sehogysen boldogult vele. Épen javában folyt a kísérletezés, a mikor egy hölgy lépett a szobába. Bukler hevesen magyarázott a kezével, aztán hirtelen a nyakába ugrott a hölgynek s megölelte.

— Ismeri ezt az embert? — tudakolta az ájulódozó hölgytől a rendőrfiszt.

— Itt van Quarda sirja; — mondá Juszuf.

S ott hagyta Yasit.

Yasi végig feküdt a kövön s karjaival átfogta ezt; sirt.

Kezeivel simogatta a követ, megcsókolta a homokot, kisírta bánatát s elpanaszolta keserveit. Az éj enyhe fuvalmai felkepták panaszaikat, melyek visszhangoztak a magányban.

De hirtelen fölemelkedett, egy fiatal eányt pillantott meg háta mögött, ki őt köpenyénél fogva ránczigálta.

— Oh te, a ki szeretsz és sirsz, egy üres sirdomb fölött keseregsz, nem tudtam aludni a sátorban, keserveid meghasítják a szívemet s nem engedik az álmod szempiláimra jönni. Atyám leánya nem halt meg! Azt mondták neki, hogy te elvesztél a háboruban.

Férjhez adták Hasszánhoz. De elköltöztek innen, mert Hasszán fél tőled s atyám, tartva tőle, hogy visszatérsz, azt a sirdombot emeltette, hogy eleget tegyen fájdalomnak. Quarda a Harbtörzs között él a Hedjaz hegyekben.

A beduin leggyorsabb lábu tevéjéhez ugrott s a nélkül, hogy embereinek egy szót is szólott volna, felkapott az állatra.

Már jó messze volt, midőn visszakiáltotta a leánynak:

— Az Isten fizesse meg neked boldogságban, a mit bánatban mért reám.

Tíz nap, tíz éjjel utazott a forró nap-sugárban, a hideg éjjeli szelek süvítése között. Tüztengereket szelt át, hegysziklakat mászott meg, a láb gyötörte, fogai vaczogtak, ajkai kiszáradtak, régi sebei felnyiltak. Végre elérte a Harbok törzsét, mely a nagy sivatagok határában táborozott.

— Soha sem láttam.

Bukler megint a nyakába borult, aztán vonszolni kezdte kifelé az egyik detektívét, a miből nagynehezen megértették, hogy ismeri a tolvaj szeretőjét s hajlandó elvezetni hozzá a rendőrségét. Hogy lesz-e eredménye a különös vizsgálatnak, bajos volna tudni.

Le a kalappal!*)

A következő panaszos sorokat vettük. A múlt hó 30-án történt. Májusi ajtósság volt Három református uri ember is véletlenül oda tévedt a Szent Anna-utcára s ott mind hárman megállottak a több százra menő néző között, hogy lássák majdan a processiót. — Látták is, de majd ott hagyták érte a fogukat. Hiába! Debreczenben ma már ilyenek is történhetnek. — De hát hogy is volt csak a dolog. — Hát ugy, hogy ezek a szerencsétlen reformátusok feltették a kalappal állottak az utcán. — Észre veszi ám ezt egy kifejezéseit megválogatni nem tudó káplán s oda menve a nagy látványosságot néző mitsem sejtő három református uri emberhez, így adta bizonyosságát ékes szavakkal: «Le a kalappal, mert majd én ütöm le.» E kifakadás után az egyik kálvinista bocsánatot kér és kijelenti, hogy ők csupán csak nézni óhajtották a processiót, mire a heccecet kedvelő káplán ezzel az ékes szóval válaszolt! «Goromba!» Természetesen a kalapot nem vették le a reformátusok, de kerülni akarván a kellemetlenséget eltávoztak.

Maholnap megérjük, hogy az egész

* Kézöltük a felszólalást, hogy a vádolt káplánnak alkalmat adjunk a védekezésre. Mi fel sem tudjuk tételezni művelt emberről, hogy ok nélkül ily kirohásra engedte volna magát ragadtatni. Ha tényleg mégis elkövette volna azt, megérdemli, hogy felsőbbhatóságától kellő dorgatásban részesüljön, mert ezzel nem használta saját felekezetének sem, annál-kétesebb a Debreczenben soha meg nem zavart felekezeti békességnek. Szerk.

Belépett Hasszán sátrába.

Egy asszony ült benne s «testi»-t font. Egyedül volt Quarda.

— Kérlek adj innom; — mondá Yasi.

— Az asszony felkelt s tevéjét tett-elébe.

Yasi egy kortyot ivott, aztán odanyújt neki a köcsögöt.

A többit idd meg te.

S ránézett.

Quarda csak most ismert rá.

Karjaiba akarta magát vetni, de a férfi támoltyogott, mintha ittas lenne.

— Meghalok! — suttogá.

Az asszony egy fekhelyet készített neki, a férfi végig dült rajta. Az asszony melléje ült.

A férfi elvesztette eszméletét s sirt mint a hogy az üres sirdomb fölött sirt.

Végre lecsilapodott. Felnyitotta szemeit, s Quarda megpillantva maga mellett, visszagondolt arra boldog órára s nevetett, mint egy gyermek.

— Emlékezel-e, midőn innom adtál kis kezéd teuyeréből?

S úgy tett, mintha ismét hörpintené a forrás vizét.

— Mondd, még mindig a nyakadban viseled a koráll nyakláncot, mely kebled bájaiban rejtőzött?

S Quarda megmutatta a koráll gyöngy-füzért, Yasi az ajkaihoz emelte.

S gyöngéden végig simítva forró ujjait a szöveten, mely a fiatal asszony dagadó keblére simul, halkan rebegé:

— Az én Yemen rózsám . . . az én kis rózsám a homokdombokról . . .

S a feje visszahanyatlott Quarda mellére . . .

Halva volt.

Szent Anna-utcán levett kalappal kell járunk, mert a «tűrelemes» katolikusok botokkal hajtának át bennünket más utcára. — Érthető volna némileg az illető goromba káplán eljárása, ha az a három kálvinista tüntetésből állott volna oda feltett kalappal, hogy őket vallásos cselekvényeik végzésében akadályozza, de hát az efféle szándék nagyon távol állott a jóhiszemű reformátusoktól. És így, mivel a sértés, vagy botrányt okozás még eszök ágában sem volt, teljességgel nem lehet megérteni annak a heccecet kedvelő «ur»-nak minősíthetetlen és indokolhatatlan gorombaságát. — Mégis csak furcsa, hogy ily erőszakosan akarják kényszeríteni az embert meggyőződése ellen való cselekvésre és még furcsább, hogy az a goromba «ur» még verekedni is kész lett volna az utcán a Krisztus nevében!

Egy szemtanu.

Vilmos császár és a pinczéje.

— máj. 2.

A takarékos katona-császár gyakran hívatta meg magát ebédre a tábornokaihoz. Mikor egy nap Grumbkownál ebédelt, oly kitűnő sonkát adtak fel, hogy a császár kijelentette: soha ilyen pompásat még nem evett.

Meg is hagyta mindjárt, hogy a szakács, aki a sonkát készítette, menjen föl a királyi konyhára és adja le a receptet?

Pár nap múlva a királyi konyhamester megjelent ura előtt és ötven üveg finom pezsgőt kért. Frigyes Vilmos ugyan nem magyaráz a pinczébe, de a kulcsai nála vannak és szigorúan számon tartja a borait és likőrjeit.

Tudni akarta hát, mire való az ötven üveg pezsgő. A konyhamester elmondta, hogy Grumbkow ur szakácsának van rá szüksége, aki azt a sonkát akarja benne megfőzni, melyet ő felségének fog föladni.

A király a patvarba kergette a szakácsot s a legközelebbi alkalommal így szólt a tábornokhoz:

— Ha megint olyan kitűnő sonkát akarok enni, hozzád kell elmennem. Mert én nem vagyok elég gazdag ahhoz, hogy a te szakácsod receptje szerint főzthessek sonkát.

A császár atyja nem nagyon sokat tartott a tudósokról és különösen keveset az Akadémiáról. Csak egyetlen egyszer fordult hozzájuk tanításért: tőlük akarta ugyan is megtudni, miért pezseg a pezsgő. A tudósok nem késtek egyhangulag azt válaszolni, hogy ők sokkal szegényebbek, sem hogy pezsgőt ihatnának; ellenben roppantul örülnének, ha a kísérletezés céljaira a király 40—50 üveget bocsátana a rendelkezésükre.

— Menjenek az ördögbe! — kiáltott a császár, mikor a válaszukat megkapta. — Az én jó boromat magam is megihatom, ehhez nincs az ő tudományukra szükségem.

Artalmas-e a sok állás?

— máj. 2.

Németországban az utóbbi időben sokszor volt szó arról, hogy az üzletekben alkalmazott elárúsítóknak ülőhelyekről gondoskodjanak. Az eredmény nem is maradt e

mert e hó elsejétől kezdve minden üzlet-tulajdonos köteles arról gondoskodni, hogy alkalmazottai számára ülőhelyek legyenek, amelyekhez akkor, mikor vevők nincsenek, megpihenhessenek.

Ezt a dolgot igen alaposan megvitatták s egyes betegsegélyzőpénztárak is utána néztek annak, hogy vajjon az állva teljesített szolgálat árt-e az egészségnek. Összesen 252 orvoshoz intéztek kérdést.

Az első kérdésre, hogy a hosszas állás az emberi szervezetre idéző-e elő kinos zavarokat, tagadó volt. Hozzáadték azonban, hogy a hosszas állás, ha egyedül nem is idéz elő egészségi zavarokat, de a már megzavart egészségi állapotra nézve mindenestire károsan hat.

A további kérdés az volt, hogy a hosszas állással járó megerőltetés okoz-e a női alkalmazottaknál altesti bántalmakat? E kérdésre az elvetelési esetekre való hivatkozásnál 79 orvos föltétlenül és 51 föltételesen igennel, míg 81 nemmel válaszolt: 96 orvos lehetségesnek állította, hogy a hosszas állás méhbántalmakat okoz, míg 51 föltétlenül igennel és 61 nemmel válaszolt e kérdésre.

Ami különösen a megkérdezett női orvosokat illeti, ezek csaknem kivétel nélkül igennel válaszoltak. Ezenkívül azonban az orvosok rámutattak, hogy a hosszas állás mindenesetre károsan hat a más okból elő állított altesti bántalmakra. Arra a kérdésre, hogy érdaganatok és lábszártekélyek lehetnek-e a hosszas állásnak következményei, 181 orvos föltétlenül, 40 orvos pedig föltételesen igennel, míg 12 nemmel válaszolt. Hasonló képpen tulnyomó volt az igenlő válasz arra a kérdésre, hogy a hosszas állással járó megerőltetés idézhet-e elő lábszár és lábgyöngeséget, amennyiben e kérdésre 198 orvos föltétlenül és 27 föltételesen igennel, míg tagadólag csak 12 orvos válaszolt.

E két kérdésre adott válasznál a chirur- gusok még arra is rámutattak, hogy különösen a fiatalabb egyéneknek a gyuladás láb bajok is hosszas állásnak a következményei mely bajok heteken keresztül ágybanmára dásra kényszerítenek, holott megfelelő ülő helyek használata esetén ennek a bajnak eleje volna vehető.

Vége az utolsó kérdés az volt, hogy a hosszas állás a vérkeringésre és az anyagcsere nem hat-e zavarólag s nem okoz-e szer- vezetgyöngeséget stb.? A legtöbb orvos konstatálta is a tényt, amennyiben 163 föltétlenül és 45 föltételesen igenlő válaszzal szemben csak harmincz tagadó válasz állott szemben.

Igaz, hogy az orvosok egy része a következményeknél más faktorokra, nevezetesen a ritka szellőztetésre, az üzleti helyiségek túlmeleg, vagy túlhideg levegőjére is hivatkozott, de hozzátették, hogy különösen a fiatal, a fejlődés stádiumában levő leányoknál a hosszas állással járó megerőltetéseknek is igen káros befolyásuk van ez irányban.

Ez adatok alapján a betegsegélyzőpénztár előjárása arra a conclusióra jutott, hogy közegészségügyi szempontokból sürgősen szükséges e botrányok elenyésztetésére megfelelő törvényes szabályról gondoskodni s hogy az a kicsinyes kifogás, mit az üzleti ülőhelyek ellen fölhoznak, hogy t. i. az el- árusítónőknek már csak a vevőközönség iránti köteles udvariasság következtében is állva kell maradniok, nehogy csak akkor emelkedjenek fel az ülőhelyekről, ha a vevő belép, szintén a hatóságok közbelépésének szükségessége mellett bizonyít.

NAPIHIREK

— **A jog éspénzügyi bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság ma délután négy órakor a városháza könyvtár szobájában ülést tart, melyen több tárgy kerül elintézés alá.

— **Nyári lakók a Nagyerdőn.** A város tulajdonát képező nagyerdei nyaralókban az idén következők fognak lakni, u. m. Stei- nacker Sándor, Aron Manóné, Roncsik La- jos, Békés Lajos, Szűts Mihályné, özv. Göll- Nándorné, dr. Kemény Mór, Tafler Ignacz, Vecsey Imre, Rona Akos, Kovács Károly, László Albert, Stegmüller Árpád, Steinberger Gyula, Löfkovits Arthur, Szabó Győző. Kerner József családjakkal, továbbá Rásó János, Löw József és Eckamps Gyula. Így aztán az összes nyári lakók ki vannak bérelve.

— **Juniális.** A polgári kör idei tavaszi mulatságát június hó 8-án (szombaton) fogja a nagyerdei Dobos pavillonban Rácz Károly zenkara közreműködése mellett megtartani. A rendező bizottság már meg is alakult s bár a meghívók még szét sem küldtek, már is nagy érdeklődés nyilvánul a népszerű mulatság iránt.

— **Katonatárczák.** Járossy Lajos ny. százados, ki Futár Lajos név alatt sok kedvelt tárczát írt a néhai Debreczeni Ellenőrbe, egy kötetben kiadja ügyes katonatörténeteit. Könyvére vonatkozólag a következő előfi- zetési felhívást küldte be hozzánk: Előfi- zetési felhívás. A napi és szépirodalmi lapok- ban részint Futár Lajos, részint saját nevem alatt megjelent érdemesbjeit Tréfás tárczák a katonalehető cím aiat, kiadni szándé- kozom; sziveskedjék ezt megrendelésével lehetővé tenni. A mű 10 nyomtatott ivre fog terjedni. Akik a katonalehető belvilágából egy- egy humoros elbeszélést szivesen olvasnak: gyönyörködni fognak benne. Előfizetési ár 2 korona, bolti ára magasabb lesz. Gyűjtők- nek 10 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálók. Az összeg a mű kézhezvétele után is fizethető. A megrendelés vagy utalvány- lapon, vagy a »Megrendelési lap« visszakül- dése mellett, avagy legcélszerűbben leve- lező-lapon eszközölhető és pedig miután a nyomtatandó példányok számairánt tájéko- zást szerezni óhajtanék: lehetőleg még má- jus havában. Pontos címet kérek! Debrec- zen, 1901 április hóban tisztelettel Járossy Lajos. ny. százados. Debreczen, Fűvészkert- utca 7. szám. A kiválónak ígérkező kötetre felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Lezuhant a szekérről.** Butorokat szállított tegnap délután szekeren Morvai Gábor fuvaros. A vigyázatlan ember felültette 9 éves Lajos nevű fiát az ugyancsak megra- kott szekér tetejére, ő maga pedig a lovak mellett haladt. — A Csapó-utcán azonban egyik fordulónál megbillent a megrakott szekér s a kocsit tetején levő Lajos elvesztve az egyensúlyt, olyan szerencsétlenül zuhant le az utca kövezetére, hogy az esés követ- keztében balkarját eltörte. A közeli házba szállították a jajveszékelő gyermeket, hol orvosi gyógykezelés alá vették. A gondatlan fuvarosnak a rendőrséggel fog meggyülni a baja.

— **A különös ismertetőjel.** Egy szép asszony neve van a mai hivatalos rendőri lap- ban. A szép asszony Budapestről tűnt el. Hová nem tudják, talán Kolozsvárra. Bossá nyi Jánosné Nurein Mária a neve. Annak ide- jén többször szerepelt a napilapok hírei közt (Gazdag gavallároknak adott randevut s meg- csinált terv szerint lepette meg magát a pász- torórán a férjével, a ki ilyenkor bánatpénzt kért rendszeren a hinárba jutott szeladontól... A személyleírás elmondja szépen, hogy az el- tűnt huszonhét éves, jól táplált, fehér arcú, kerek állu stb. Azután a különös ismertető- jel következik: nagy foku hisztériát s jobb

lában egy négy centiméter hosszú mélye- dés. — Különböző hozzáértározói köröztetik az idegbajos szép asszonyt.

— **Meglopta az édesanyját.** Iszákos, ösz- szeférhetetlen természetű legény volt — mint levelezőnk írja — Daku János dorogi parasztleány. Örökösen csak a korcsmákat bujta s többször volt emiatt szóváltása az apjával, aki nem akart adni neki elég pénzt az örökös dáridóra. Mikor végre is az apa Daku Péter elűzte a korhely fiut a házától ez így segített magán, hogy tegnapelőtt dél- ben, mikor az apja távol volt hazulról, beha- tolt a szoba ablakán s Daku Péternek 200 forintnyi összetakarított pénzét a ládából kilopta. A csendőrség azonban csakhamar kinyomozta a tolvajt az elzúllott fiu szemé- lyében. Az ügyet áttették a debreczeni kir- ügyészséghez.

— **Betörés.** A múlt éjjel eddig ismeret- len tettesek betörték Barna-utcán egyik jó- módu háztulajdonos házába s onnan több értékes holmit elvittek. A rendőrség erősen nyomozza a tetteseket, kik valószínűleg rö- videsen hurokra kerülnek.

— **Verekedés a lakodalmon.** Ósmagyar természet az már, hogy mulatság alkalmával az »enyhítő körülményből« tulságosan élve- zett ellenfelek elérkezettnek látják az időt leszámolni az ellenfél, vagy vetélytárssal. Ritka mulatság is az, mely a mi jó köznép- pünknel verekedés nélkül menne végbe. Így van ez szokásban Csegén is, hol — mint levelezőnk írja — vig lakodalmat tartottak kedden, de a vigasságba csakhamar bele- gyűlt a gyászos jajszó, mert Óváry György összeveszett régi ellenfele Varga Lajossal és azt úgy elverte, hogy a szenvedett sérül- és miatt nyolcz napon tul volt kénytelen nyomni az ágyat. A csendőrség a vere- edő legényt bejelentette az illetékes bírósághoz.

— **Ötven korona.** Megemlítettük, hogy Bukovinából két csángó magyar testvér jött Debreczenbe, hogy — felépítendő ev. ref. templomuk részére könyöradományt gyűjt- esenek. Bizonyára azzal az édes remény- séggel jöttek a kalvinista Rómába, hogy itt bőséges segélyforrásra találnak. A színes remény azonban csalóka fényre változott. A nagy Debreczenben ötven koronát tudtak összegyűjteni. Szinte szégyeneljük leírni, hogy ilyesmi megtörténhetett. Hyppodrom, ostoba komédia s más egyéb szórakoztató dologra szivesen dobáljuk ki a pénzt, de az Isten háza az egészen más! Elég arra Deb- reczenből ötven korona is. Legalább ne tes- senek aztán kérkedni azzal a »kalvinista Róma« nevezettel, mert ezeknek utána bi- zony-bizony nagyon is komikusan fog az hangzani.

— **Életunt szabóinas.** Egri Lajos egyeké szabóinas, ki csak nemrég töltötte be 17-ik életévét, a gazdájától feltucsat gombot ello- pott. Az inas rossz tettét észrevette a segéd s a gombokat elvette tőle és arczul ütötte. A szégyen érzet annyira feltámadt Egriben, hogy kiment az apja szülőjébe s az ott levő pajtában felakasztotta magát. — Hosszu idő mulva találtak csak reá, mikor már régen elköltözött belőle az élet.

— **Női zenekar az Elite kávéházban.** Az Elite kávéház tulajdonosa a zenekedvelő közönség szórakoztatására kitűnően képzett, elsőrendű női zenekart szerződtetett, mely több napon keresztül fényes hangversenye- ket rendez válogatott műsorral. A muzikus- nők ügyes játékaikkal igazi élvezetet nyuj- tanak a hallgatóságnak, s különösen kieme-

lendő a társaság egy férfi tagja, ki tilinkóján művészileg játsza a legszebb magyar dalokat, ábrándokat.

— **Hármas istenáldás.** Hódmezővásárhelyről írják: Nagy Pálné Mónus Erzsébet tanyásnének négy gyermeke volt még párnappal ezelőtt. s bekövetkezett náluk a ritka eset, hogy a kis cselédek száma egyszerre hétre emelkedett. Nagy Pálnének ugyanis a héten hármas ikergyermeke született: a legelső — egy leányka, reggel fél négykor jött a világra majd fél hatkor az anya még egy leány és egy fiúgyermeknek adott életet. A keresztességben az első szülött Mária, a második Juliánna, a harmadik pedig György nevet nyert. Az anya eléggé jól érzi magát. — A három iker testvér is virgoncz, azonban parányiak mind a hárman. A kicsinyeknek különben az a szerencsésük akadt, hogy három bájos úri leánytestvér tartotta őket keresztvívre.

Kirabolt pénzintézet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, máj. 2.

Vakmerő rablást követte el Jászénván, a mikor is emberélet is esett áldozatul. A tettések kirabolták az ottani önszegélyző szövetkezetet, melynek nagy Wertheim-szek rényét kocsira téve, kivitték a mezőre, a hol ennek tartalmát kiürítették.

A csendőrség csak reggel értesült az esetről s a nyomozást azonnal megindította, még pedig eredménnyel, a menyiben a tettesek már el vannak fogva.

A jászénvári önszegélyző szövetkezet helyisége a község főutcáján van, de kertje kinyúlik a mellékutcára. Az épületben csak a szövetkezet szolgálja Basch Antal lakott, a ki vasárnap délután át-rándult feleségével a szomszéd községbe, de még este 9 órakor visszatért és lefeküdt.

Brunner Ferencz, Bujolla Tamás, Bujolla György, Gyökit Milán és Motka Tódor még vasárnap délután, a mikor a szövetkezet szolgálja elutazott, összebeszéltek, hogy kirabolják a szövetkezetet. Arra nem is számítottak, hogy az éjjelre visszatér.

Éjjel felé azután kibontották a mellék utcáról a kert kerítését s bementek a pénztári helyiségbe.

Munkájuk közben a szövetkezet szolgálja felébredt és kijött a lakásából.

Gyokits Milán, a ki örök volt fölállítva, egy fejszével leütötte. Baschnak a felesége szintén ki akart rohanni, de erre rázárták az ajtót és agyonveréssel fenyegették, ha kibájni mer.

A megijedt asszony csak reggel mert az ablakon kibujni s mikor már férjét halva találta a félszer alatt, a hova a rablók bevonszolták.

A pénztárszekrényt megtalálták a mezőn feltörve. — A benne volt 874 forintot a rablók elvitték, ezenkívül a váltókat összeptették.

A rablókat Baschné bemondása alapján még aznap elfogta a csendőrség; az elrabolt pénzből csak 230 forintot találtak meg a tetteseknél, a többiről nem akarnak tudni s azt állítják, hogy csak annyi volt a pénzszerényben.

Törvényszék.

§ **Hamis pénzzel fizetett.** Csorvási Sára debreczeni lakos repát vettett a földjén 1899 április havában. Volt egy hamis egy forintos tallérja, a mit azzal a meghagyással adott oda Halász Mihály debreczeni lakosnak hogy asassa el a répa földbe, úgy sem lehet hasznát venni. Halász Mihály azonban a helyett a tallért átadta Barta Lajosnak, hogy ez pálinkát és szivart hozzon érte a boltból. El is ment Barta, de a boltos észrevette, hogy a pénz, hamis, mert igen primitív

volt az utánzás. Ezen tettükért vonta felelőségre tegnap őker a debreczeni kir. törvényszék. A vádlottaknak azon védekezését, hogy részeg állapotukban követték el a tettüket, nem fogadta el a törvényszék. hanem bűnösöknek mondotta ki őket a hamispénz csalárd forgalomba hozásának büntetésében, amiért is Halász Mihályt egy havi, Barta Lajost pedig 14 napi fogházra ítélte.

Az etitéltek fellebeztek.

Nyolcz forint helyett nyolcz hónap.

Mandel Sámuel, nánási lakos bepanaszolta két cselédjét, Nagy Lászlót és Móra Jánost a miatt, hogy a bezárt pajtából alkulcsal dohányt loptak. A törvényszék kijelentette, hogy, ha a magánpanaszos nem kívánja a vádlottak megbüntetését, akkor a törvényszék sem bünteti őket. Mandel Sámuel erre szintén kijelentette, hogy nem kívánja a cselédek megbüntetését de a felmerült költséget, a mit ilyen esetben neki kellett volna fizetnie, nem hajlandó megfizetni. Felszólítottak erre a vádlottak, hogy ha kifizetik a 16 korona költséget, akkor megmenekülnek a legkevesebb hat hónapi börtön-büntetéstől. És a vádlottak nem voltak hajlandók fizetni. — Ezért aztán a tárgyalást ellenük folyamatba kellett tenni. — A tárgyalás azzal végződött, hogy a törvényszék Mórát felmentette, ellenben Nagy Lászlót nyolcz hónapi börtönre ítélte.

Színház

* **Házasság gőzerővel.** Premier előadást hirdetett tegnap a színpad. »Házasság gőzerővel vagy Örökölmi fog« című 5 felvonásos angol színű bemutatója volt tegnap a színházban. Sikerről nem beszélhetünk, az új darab végtelenül csekély értékével úgy látszik számot vetett az igazgatóság is, mikor mindössze egyszer tüzte ki a műsorra. — A véleményünk az róla, hogy kár volt a betanulásával a szereplőket fárasztani s a közönségnek egy kellemetlen, unalmas estét szerezni.

Meséje alig van valami. Ami történik is benne unalmasan száraz s találon jegyezte meg egyik habitué, hogy az események fejlődése bizony éppen nem halad gőzerővel az új darabban.

Az egész »bonyodalma« mesés szövevényében az, hogy Vörös Gusztáv festő (Tanya) beleszeret Gedő Dániel, (Nagy Gyula) egy vagyonos parvenü leányába. —

Hogy a leány (Takács Mariska) övé legyen álnéven bejut Gedőhöz s előadja hogy nagybátyja, Ujbárdy Pál, egy vagyonos excentrikus ember halála esetén óriási örökség vár rá. Így aztán a parvenü Gedő Dániel gőzerővel összeházasítja leányával, a házasság azonban nem lesz boldog. Ujbárdy, ki zokon veszi, hogy unokaöccse nem is értesítette házasságáról, s hogy a könnyelmű fiatal ember tulságosa n költekezek — kitalálja a vagyona. A könnyelmű festő nem tudja felvenni a küzdelmet az étellel s a fiatal házások mihamar elválnak. Az utolsó felvonásban aztán a nagy bácsi kibékül unokaöccsével s így a fiatal házások újból összekerülnek. Ez a darab meséje vontatottan unalmasan előadva. A szereplők sem nagy kedvvel játszottak. Hozzájárult még ehhez, hogy egyrészt nem tudta a szerepét s örökös nyelvbtlások, szókicsavarásokban volt részünk, majd több szór hosszasideig tartó kínos csönd állott be a színpadon.

Takács Mariska, ki Etel (a Gedő leánya) szerepét kreálta inkább kivált a kerethelyes felfogással játszott s finom, átgondolt játéka dicséretet érdemel. Második felvonásbeli vigjelenete azonban helytelen deklamálása miatt teljesen hatás nélkül maradt. Többé bense tűz és kevesebb iskolai modorosság: az ő alakítása korrekt alkotás lesz. Tanay (a festő) alakításán meglátszott, hogy nem nagy gondot fordított szerepére, helylyel-közel azonban ő is eltalálta a helyes utat. Hiba volt mindenesetre az is hogy szerep nemtudással küzdött, Jó alakítást láttunk Kiss Irénnél (Gedőné) s ifj. Szatmáry nyújtott a mecenás paraszt, Vadács Bálint szerepében pompás alakítást. A rendezéshez sok szó férhetne.

Táviratok.

Országgyűlés.

Budapest május 2. A képviselőház ma ülésében folytatta a részletes tárgyalást. Az ülés minden nagyobb érdeklődés nélkül folyt le. Elsőnek Buzáth Ferencz beszélt, ki kifogásolta a javaslat szakaszait. Utána Major Ferencz szólalt fel, ki szintén a szakasz ellen beszélt.

Wlassics miniszter beteg.

Budapest, május 2. Wlassics Gyula miniszter súlyosan megbetegedett. Tegnap már gyengékedett, lefeküdt s este 40 fokos láza volt.

Közös akció.

Budapest, május 2. A Kossuth Ferencz vezetése alatt álló függetlenségi párt és Ungron-párt közt tárgyalások folynak a közelgő választásoknál követendő modus vivendőről. A tárgyalásokat ma kezdték meg.

Holnap este Kossuth lakásán találkozott s tárgyalnak Bartha Miklós, Holló Lajos és Justh Gyula. Valószínű, hogy a két párt egyesüléséről is szó lesz, mely esetben Ungron nem vállal mandátumot.

A szocialisták és a trónörökös.

Budapest, máj. 2. A szocialisták egyik tegnapi gyűlésén Sthumayer képviselőbeszédet tartott s többek között azt is mondotta, hogy szép dolgot követett el Perencz Ferdinánd trónörökös azzal, hogy elfogadta a Schullverein védnökségét. Végre akadt egy főherczeg, aki a katolikusok érdekében bátran sikra mer szállni.

Öngyilkos szerelmesek.

Pozsony, május 2. Ma reggel a város egyik szállójában átlőtt halántékkal fiatal párt találtak. A fiatal pár kerékpáron érkezett ide s hátrahagyott leveleiből, melyeket Weiner Vilibáld hainburgi kereskedőnek és Weiner Vladimir pékmesternek irtak, megtudták, hogy az öngyilkosokat reménytelen szerelem kergette a halálba.

Az angolok békét akarnak.

Budapest, május 2. Londoni sürgöny jelentette hogy Brodreigh angol külügyminiszter, a párt gyűlésen azt a nyilatkozatot tette, hogy úgy politikai mind gazdasági szempontból kívánatos lenne, ha a búr háború véget érne.

Tőzsde.

— Goldstein Mór debreczeni bankiroda tudósítása.	
— Déli zárlat, —	
Buza	májusra . . . 7.58
»	októberre . . . 7.72
Rozs 1901.	októberre . . . 6.72
Zab 1901.	októberre . . . 5.60
Tengeri 1901.	májusra . . . 5.34
»	júliusra . . . 5.40

Virágos kert

Mi van a kezembe?

Mi van a kezembe?
Találd ki, babácska!
Tündér hozta, nád csókolta,
Pillangó szállt rája.

Kinek adjam, kinek?
Csengő barikának?
Tűzzem talán a füléhez
Tarka boczikának?

Nyuszi is szeretné...
Hogy szaladna véle!
Kalapodhoz, kis Gyuricza,
Kéne, ugy e, kéne?

Ugyan kinek adjam.
Édes kis angyalom!
Füsti fecske azt csicsergi:
A kinek akarom.

Nem is adom másnak:
Csak a kis babámnak...
Hadd örüljön, örvendezzen
Virág a virágnak!

Kócsag vitéz.

A rózsza és az ibolya.

Mese.

Ott nyíltak egymás mellett egy szép nagy kertben. A rózsza büszkén tartotta föl gyönyörű színes fejét. Hajnalban az első szelid szellő a bársonypuha, selyemfinom szirmait csókolgatta. Délben az ő kelyhében fürödtek a gyönyörű pillangók, este reá mosolygott a szelid hold, a sok ragyogó csillag. Lassankint arra a gondolatra jött, hogy az egész mindenség az ő kedvéért áll fenn.

Büszkén feltartott fejjel nézett le virágtársaira.

Az ibolya ott viritott a büszke rózsza lábánál. Szelid kék szemével olyan félenként olyan esdőleg nézett mindenkire. A szegény, kis virág szeretetéért esdekelte.

És a rózsza egy este csufolni kezdte a lábánál viritó ibolyát:

— Csak azt szeretném tudni, mit keresel te itt ebben a szép kertben. A ruhád olyan egyszínű sötétkék. A mellett megmicsoda kis törpeség vagy. Az embernek le kell hajolnia, hogy észrevegyen. De ha észrevett is, mit ér vele. A helyett, hogy büszkén szembenéznél mindenkivel, mindig lesütöd a szemedet. És az illatod? No, az illatod nem épen kellemetlen de mi az az én kábitó illatomhoz képest? Igazán szégyenkezem miattad. Engem hívnak a virágok királynőjének, de még soha ilyen kopott, szegény, alázatos alatt valóm nem volt. Legjobban tennéd, ha kiköltözködnél ebből a szép kertből.

A szelid kis ibolya lehajtotta a fejét és keservesen sirni kezdett:

— Halgass meg, szép királynő és ne ha ragudj reám! Én is a jó Isten teremtménye vagyok és nem tehetek róla, ha az ő bölcsesége ilyen szerény, egyszerű alakot adott nekem. Nem is óhajtok én pompázni uralkodni. Tudom hogy te vagy a legszebb. Irigység nincs az én szívemben, szép királynő de szeretném ha sze-

retne valaki egy kicsit, hiszen ugy tele van a szívem, hogy majd meghalok belé és nincs s ki nyájasan, szeretettel nézne reám nincs senki senki!

A rózsza még magasabbra emelte büszke fejét:

— Ugyan no, most már pityeregj egész éjszaka. De azt mondom, elég legyen a sírásból mert aludni akarok.

Azzal el is aludt a rózsza. A kis ibolya meg — bár tele volt a szíve fájdalommal — nem mert többet sirni. Néma fájdalomban vörösztotta át az éjszakát.

A virágok jó lelkű tündére pedig végig hallgatta az ibolya panaszát és elhatározta, hogy megkönyörül a szegény kis virágon...

Korán reggel Zalkay Erzsike leszaladt a kertbe. Óvatosan nézett körül: nem látja e valaki?

Édes anyjának akart valami kedves meglepést, Édes anyjának, ki hetekig feködt beteg és ma reggel hagyta el először az ágyát.

Erzsike szép bokrétát akart kötni, azért nézett most is óvatosan körül, hogy valaki meg ne lássa, hogy előre meg ne mondja.

Sorba járta a virágokat. Melyik lenne a legkedvesebb? Melyik okozna legnagyobb örömet lábbadozó édes anyjának? Melyik fejezné ki legjobban az ő szívének forró szeretetét?

A virágok mind bizelkedve suttoztak fülebe, de Erzsike csak fejét rázta:

— Nem nem! — mondta. — Neked kábitó az illatod. Anyuskám fejfájást kapna tőled. Nekén meg — fordult egy másikhoz — szép a színed, de mi haszna, ha nem illatozol. Megált a rózsza előtt. (A szép büszke rózsza fölémelte a fejét, mintka csak mondta volna:

— Mire való ez a tanakodás, lehet e mást választani, ha én itt vagyok?)

De Erzsike gondolkozva nézte aztán megint megrázta a fejét.

— Nem, nem, szép királynő! Te sem kellesz most nekem. Te boldog, vidám nevető emberek közé illesz, az én anyukám, szegény még halovány, szenvedő és szótlán gyöngéd ség, finomság, szelidség, szeretet kell most neki. De hol találom én meg ezt köztetek?

E pillanatban lenézett a földre és meglátta az ibolyát. A szelid kis kék virág szeretettel, félenként nézett reá. Nem mert szólni de Erzsike megértette finom illatának becsédét.

— Te, te kellesz nekem! — kiáltott a kis leány. — Csak a te édes, finom illatod tudja anyukámnak elmondani, hogy mit érzek én most felgyógyulásom reggelén.

Szívéhez szorította a virágot, s az ibolya boldogan simult hozzá. Végre megértették, végre szerették. És most már tudta, hogy ezen túl szeretni is fogják nem a lármás nevető, piros arcu emberek, hanem a gyöngék, a szenvedők, a lábbadozók, kiknek csöndes boldogságuk telik az ő finom illatában, szelid kék színében.

Ki pingál szebbet?

Én rajzolok ám csak szépet:
Gyönyörű gyöngyvárat!
Szívárványos kapujából,
Száz csilagos ablakából
Tündér kukucsálgat.

Száz rubintos kéményt festek
Majd a tetejébe...
A kéményből gyűrűt hányva,
Játszi kedvvel karikázva
Száll a füst az égbe.

— Lári fári! nézd meg csak majd:
Lovamat, a Rárót!
Festek olyan szép paripát
A melyet a király se lát,
Szelek szárnyán járót.

Fel is ugrik tetejébe
A te gyöngyvaradnak...
Olyat nyerit jó kedvébe,
Hogy ledől mind a kéménye
S ssörög minden ablak!

Pósa bácsi.

Bimbók.

A kolbásznak két vége van. Az a legszebb a macska előtt, a melyiket elérheti.

A farkasnak legszebbet a bárnyról lehet mesélni.

A mókuska épen ugy érzi a gyomra panaszát, mint az elefánt.

A kalitka kívülről sokkal szebb, mint belülről.

Talányok.

Pótló-rejtvény.

- itel.
- rsova.
- éva.
- eés.]
- gló.
- unkács.
- lava.
- assa.
- ippa.
- nod.
- árvár.

Ha ezeknek a városoknak kezdőbetűit helyesen eltaláljuk, egy nagy magyar hős neve kerekedik ki belőle.

Rejtett-szó.

Van nekem egy édes anyám, több mint ezer éves és most még szebb, virulóbb, mint fiatal korában. Mi ez?

Megfejtési határidő május 8. [

Mult heti számunkban közölt számrejtvény megfejtése:

»A Hortobágy délibábjai.
Helyesen megfejtették: Szoboszlai István, Vándory Ferencz, Erős Regina, Varga Ferencz, Bodnár György. Kecskés Birite és Polgári István.

Különfélék.

+ **Egy kínai lexikon.** Herbert Giles, a Nineteent Century legutóbbi számában leírja azt az óriási kínai encyklopediát, melynek az elpusztítása szerinte a világ legsúlyosabb irodalmi katasztrófának egyike volt.

Az 1403. évben Yung Le, a Ming dinasztia harmadik császára, egy a birodalom legelső tudósaiból álló bizottságot küldött ki, hogy az encyklopediát előkészítse. Hsichchin ki a bizottság élén állt, 146 copfos tudós kollegája közreműködésével egy év és négy hó nap alatt befejezte és letette a trónnak lábához.

A császár nem volt megelégedve a lexikkal és új bizottságot nevezett ki, mely az igazgatókkal és a segédekkel együtt 2169 tagból áll. E bizottság feladata volt összegyűjteni mindent, amit Chinában valaha Confucius iratairól, történelemről, bölcsészetről és irodalomról írtak. — 1407 re készült el az újabb encyklopedia — és a császár azt jóvá hagyta.

A mű 11,100 kötetben 22,877 szakaszból állt. Mindegyik kötet félhüvelyk vastag volt, úgy, hogy a kötetek egymásra téve 450 láb magas oszlopot képeztek volna. — Az egész mű 917,480 oldal. A nagy lexikont eddig semmiféle idegen tudósnak se akarták megmutatni, — most azonban China felétt kincsét Peking bevételével alkalmával elvesztette.

*

— **Női észjárás.** — Miért vagy olyan szomorú?

— Mert elhagyott a barátom . . .

— De hiszen te is el akartad már őt hagyni?

— Igen . . . de én akartam kezdeni a szakítást!

*

+ **Dohányosok rekordja.** A híres amerikai tragikusról, Edwin Boothról olvassuk egy angol lapban, hogy gyakran huszonöt szivart is elszivott egy nap alatt.

Még olyan daraboknál, melyekben nagy szerepei voltak, sem tudta nélkülözni a drága növényt; szolgálja minden jelenése végén a kulisszák mögött várta égő szivarral, — melyet a művész le nem tett az utolsó pillanatig, — míg a színpadra nem kellett lépnie.

De Edwin Booth rekordját is lefőzte valami Illinoisi nevű honfitársa, a ki a fölkeléstől a lefekvésig 40 szivart szokott elfüstölni. Az egészségre ez a dolog éppen nem volt káros befolyással.

Az angol íróvilág egyik kiváló tagja előtt nem szokatlan dolog egy nap alatt 60—70 cigarettét elszívni. Az illető ur gyermekkorától üzi ezt a nemes szenvedélyt, s kiszámította, hogy nem kevesebb mint 250.000 cigarettét szivott már el életében.

Egy kaliforniai aranyozó fogadott egyszer, hogy hatvan perc alatt hat cigarettét, hat szivart és hat erős dohányjal töltött szivart szív ki. A ritka fogadást be is tartotta ugyan, de a végén szívszélhűdés érte a köny nyelvére ficzkót.

Egy észak-angliai öreg katona, aki kilenczvenkétéves korában halt meg, hosszú életét a folytonos dohányzásnak tulajdonította. Hetven éven át mondogatta, — hogy nem kevesebb, mint tizenhat unczia dohányt szivott el hetenkiat, sőt volt idő, mikor ezt az adagot meg is kétszerezte.

Vasuti menetrend

Érvényes 1900. Október hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul		V o n a t		Erkezik	
P.-Ladány*	12.— déli	Vegyesvonat	1.28	délután	
P.-Ladány	7.10 este	Személyvonat	8.40	este	
Budapest	9.01 délelőtt	Gyorsvonat	1.5	délután	
Budapest	12.36 délután	Személyvonat	8.1	este	
Budapest	10.27 éjjel	Személyvonat	5.5	reggel	
Budapest	4.16 délután	Gyorsvonat	9.40	este	
Debreczen—M.-Sziget					
Királyhaza	5.22 reggel	Személyvonat	2.08	délután	
M.-Sziget	2.56 reggel	Személyvonat	9.50	délelőtt	
M.-Sziget	3.56 délután	Személyvonat	10.50	éjjel	
M.-Sziget	12.17 délután	Gyorsvonat	4.56	délután	
Szatmár-Németi.	7.53 este	Tv. sz. sz.	12.03	éjjel	
Szatmár-Németi	6.46 este	Gyorsvonat	8.50	este	
Debreczen—Szerencs					
Szerencs	8.22 reggel	Személyvonat	11.24	délelőtt	
Szerencs	4.01 délután	"	7.03	este	
Szerencs	6.58 este	"	10.43	éjjel	
Debreczen—Füzes-Abony					
Füzes-Abony	4.42 reggel	Vegyesvonat	10.24	délelőtt	
Tisza-Füred	4.21 délután	"	7.56	este	
Debreczen—Nagy-Léta—Vértess					
N.-Léta—Vértess	8.35 reggel	Vegyesvonat	10.43	délelőtt	
N.-Léta—Vértess	4.31 délután	"	6.18	délután	
Debreczen—Tisza-Lök					
Tisza-Lök	5.28 reggel	Vegyesvonat	9.17	délelőtt	
H.-Nánásig	4.06 délután	"	7.29	este	
H.-Nánásig	11.20 déli	"	1.18	délután	

* Minden keddén.

Budapest—Debreczen

Debreczenbe érkezik		V o n a t		I n d u l o n n a n	
P.-Ladány	7.41 reggel	Tv. sz. sz.	6.08	reggel	
P.-Ladány	5.14 reggel	Személyvonat	4.06	reggel	
Budapest	3.36 délután	Személyvonat	9.15	délelőtt	
Budapest	6.26 este	Gyorsvonat	1.55	délután	
Budapest	2.33 éjjel	Személyvonat	7.05	este	
Budapest	11.44 délelőtt	Gyorsvonat	6.50	reggel	
M.-Sziget—Debreczen					
Szatmár-Németi.	8.46 reggel	Gyorsvonat	6.42	reggel	
Szatmár-Németi.	7.51 reggel	Személyvonat	3.45	reggel	
M.-Sziget.	12.16 délután	Személyvonat	6.—	reggel	
Szatmár-Németi.	6.45 este	Személyvonat	2.47	délután	
M.-Sziget	3.55 délután	Gyorsvonat	11.30	délelőtt	
M.-Sziget	10.12 éjjel	Személyvonat	3.39	délután	
Szerencs—Debreczen					
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonat	5.—	reggel	
Szerencs	12.07 délután	Személyvonat	9.03	délelőtt	
Szerencs	7.53 este	Személyvonat	5.10	délután	
Nagy-Léta—Vértess—Debreczen					
N.-Léta—Vértess	7.18 reggel	Vegyesvonat	5.25	reggel	
N.-Léta—Vértess	3.13 délután	"	1.05	délután	
Tisza-Lök—Debreczen					
Tisza-Lök	8.17 reggel	Vegyesvonat	5.06	reggel	
Tisza-Lök	6.35 este	"	2.35	délután	
H.-Nánás	3.30 délután	"	1.30	délután	
Füzes-Abony—Debreczen					
Tisza-Füred	8.— reggel	Vegyesvonat	4.18	reggel	
Füzes-Abony	5.45 délután	"	11.35	délelőtt	

Könyv- és könyomdai
munkák
a legjutányosabb áron
felvállaltatnak.

Sz.-Fehérvár 1879-ben
ezüstéremre

Kitüntette : London
1871-ben diszoklevél.

Szegeden 1876-ban
érdeméremmel.

KUTASI IMRE

kő- és könyvnyomdája

Debreczen, Piacz-utca, Gáll Ferencz ház 79. sz.

Ajánlja magát mindenféle

könyv- és könyomdai munkák

gyors és pontos elkészítésére. Elvállal : tankönyveket, hirlapokat, folyóiratokat és rovatozott ivateket, ét-, bor- és árlapokat, diszműveket, arany, ezüst és színnyomatban; diszes egybekelési és látogató jegyeket. Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek. — A papir gyári árban számítatik.

Hirdetéseket

a kiadásomban naponkint
megjelenő „DEBRECZENI
HIRLAP”-ban legolcsóbban
számítva közze teszek.

Kutasi Imre,
könyv- és könyomdatulajdonos.

Debreczen, nyomtatott Kutasi Imre könyvnyomdájában.